

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ТЕХНОЛОГІЇ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ХАРЧУВАННЯ

На правах рукопису

ЧОРНА МАРИНА ВІТАЛІЇВНА

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ
ПІДПРИЄМСТВ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ**

Спеціальність: 08.07.05 - Економіка торгівлі та послуг

· Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Харків 1997

00738076 (V)

Дисертація є рукописом.

Робота виконана в Харківській державній академії технології та організації харчування

Науковий керівник - кандидат економічних наук, доцент
Власова Наталія Олексіївна

Офіційні опоненти - доктор економічних наук, професор
ТИМОФЄЄВ Володимир Миколайвич

кандидат економічних наук, *доц.*
РОМАТ Євген Вікторович

Провідна установа - Полтавський кооперативний інститут

Захист дисертації відбудеться " 25 " квітня 1997 р. об 11 год. на засіданні Спеціалізованої вченої ради К.02.34.03. при Харківській державній академії технології та організації харчування за адресою:
310051, Харків-51, вул. Клочківська, 333.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотечі Харківської державної академії технології та організації харчування.

Автореферат розіслано " 25 " березня 1997 р.

Вчений секретар Спеціалізованої
вченої ради, кандидат економічних
наук, професор

В.І.Оспіщев.

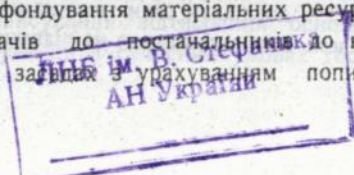
1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

1.1 Актуальність теми. Кардинальні економічні перетворення в Україні передбачають розробку стратегії розвитку народного господарства в умовах формування ринку, докорінної зміни пропорцій відтворення, поступового входження країни до інтернаціональних господарчих зв'язків.

В цьому напрямку набуває пріоритетного значення проблема оновлення основних фондів народного господарства з урахуванням використання науково-технічного прогресу та формування суверенної економіки в умовах конкуренції між суб'єктами господарювання різних форм власності. Становлення нового господарчого механізму на основі ринкових відносин передбачає нові підходи до дослідження багатьох економічних категорій. До них слід віднести й категорію "основні фонди". Вихідним пунктом дослідження цієї проблеми є визнання необхідності створення матеріально-технічної бази ринкової економіки, організації та підтримки конкуренції між суб'єктами господарювання, ліквідації монопольних структур, які стримують активне підприємництво та вільне ціноутворення. Основні фонди займають пріоритетне місце у складі національного багатства. Ось чому виникає необхідність у певній увазі до цієї проблеми.

Але в наш час основні фонди у всій їх різноманітності ще не одержали адекватного відображення. По-перше, перехід до ринкової економіки, цілковита економічна самостійність підприємств передбачають іншу спрямованість досліджень цієї проблеми, вироблення рекомендацій щодо забезпечення ефективності підприємницької діяльності. По-друге, перехід до різноманітних форм власності і господарювання, роздержавлення та приватизація вносять суттєві зміни до трактування природи основних фондів і ефективності їх відтворення. По-третє, слід відмовитися від багатьох постулатів, що відносяться до цієї проблеми і які було поширено в економічній літературі часів адміністративно-командної системи.

1.2 Ступінь наукової розробки проблеми. Для нормального функціонування галузі поряд з ринком, де реалізується продукція підприємств громадського харчування, виникає необхідність у створенні ринку засобів виробництва. Створення такого ринку відбувається шляхом переходу від централізованого фондування матеріальних ресурсів і жорсткого прикріплення споживачів до постачальників до вільної купівлі та продажу на комерційних засадах з урахуванням попиту й

пропозиції. В таких умовах підприємства при вкладанні власних коштів повинні точно оцінювати ефективність капіталовкладень, тобто розробляти конкретну інвестиційну політику. Практика свідчить, що ряд актуальних проблем, пов'язаних з використанням та ефективністю відтворення засобів праці вимагає нових досліджень. Особливо відчувається відсутність системи показників використання всіх чинників виробництва у їх взаємному зв'язку на основі різних видів оцінки вартості ресурсів в умовах інфляції.

Значний внесок у розроблення теоретичних питань ефективності використання і відтворення основних фондів та ефективності інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання різних напрямків діяльності внесли провідні вчені-економісти: Бланк І.О., Кочерга О.І., Тимофеев В.М., Кожарський В.В., Лівшиц В.Я., Хачатуров Т.С., Лановий В.Т., Олександров Г.О., Павлов О.С., Пересада О.О., Чесноков О.С., а також зарубіжні автори - Макконнелл К., Брю С., Самуельсон П., Мескон М.Х., Альберт М., Беренс В., Хавранек П.М.

Вивчення опублікованих робіт і практика господарчої діяльності підприємств свідчать, що цілий ряд принципово важливих проблем, пов'язаних з відтворенням основних фондів та його ефективністю на підприємствах громадського харчування ще не знайшов свого рішення.

Теоретичне та практичне значення проблем, що викладені вище, їх актуальність на сучасному етапі розвитку підприємств громадського харчування обумовили вибір теми та цільову спрямованість дисертаційного дослідження.

1.3 Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є визначення нових підходів до оцінки ефективності відтворення основних фондів підприємств громадського харчування і формування оптимальної інвестиційної політики на мікрорівні.

Відповідно до накресленої мети в дисертації поставлені такі завдання:

- розглянути економічну природу основних фондів підприємств громадського харчування на сучасному етапі розвитку;
- визначити особливості відтворення основних фондів підприємств громадського харчування в умовах формування ринкових відносин;
- розглянути суттєвість інвестицій як джерела відтворення основних фондів підприємства;
- дослідити стан та динаміку розвитку основних фондів і визначити рівень їх використання на підприємствах громадського харчування;

- розробити систему показників, які характеризують ефективність використання та відтворення основних фондів у взаємному зв'язку з усіма виробничими ресурсами на мікрорівні;
- визначити стан власних джерел відтворення основних фондів підприємств громадського харчування - амортизації та чистого прибутку;
- розкрити можливість використання відомих методів оцінки ефективності інвестицій в основні фонди;
- розробити методикку оцінки інвестування в основні фонди на рівні підприємства громадського харчування.

1.4 Методика та методологія дослідження. Теоретичну і методологічну основу дисертаційної роботи склали загальнонаукові методи абстракції, аналізу та синтезу, порівняння, економіко-статистичні методи збору та обробки інформації: вибірковий, гуртувань, середніх та інші. Обробка даних здійснювалась із застосуванням ПЕОМ. У процесі дослідження застосовано законодавчі та нормативні акти формування ринкових відносин, праці відповідних вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем економіки, фінансів, інвестиційної діяльності, економічного та фінансового аналізу, а також власні дослідження.

1.5 Предмет та об'єкт досліджень. Предметом дослідження є процес відтворення основних фондів підприємств громадського харчування.

Об'єктом дослідження було обрано господарчу діяльність підприємств громадського харчування різноманітних форм власності, розмірів та категорій.

1.6 Наукова новизна дослідження. Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в:

- розробці рекомендацій щодо доповнення класифікації основних фондів підприємств громадського харчування на основі сучасних вимог;
- розробці комплексної системи показників, які характеризують ефективність використання та відтворення основних фондів у взаємному зв'язку з іншими чинниками господарчої діяльності на мікрорівні;
- визначенні необхідності проведення ефективної амортизаційної політики на мікрорівні шляхом використання різних методів нарахування амортизації;
- визначенні основних джерел фінансування відтворення основних фондів підприємств громадського харчування в сучасних умовах господарювання;

- розробці методики оцінки ефективності інвестування в основні фонди на рівні підприємства громадського харчування.

1.7 Основні наукові результати, що виносяться на захист:

- доповнення до діючої класифікації основних фондів підприємств громадського харчування;

- методика оцінки вартості основних фондів підприємств громадського харчування в співпорівняних і ринкових цінах;

- методичні підходи до дослідження ефективності використання основних фондів у взаємозв'язку з усіма чинниками господарчої діяльності підприємств громадського харчування;

- методика оцінки ефективності інвестування в основні фонди на рівні підприємства громадського харчування;

- методичні рекомендації щодо визначення ефективності відтворення основних фондів на основі комплексної системи показників.

1.8 Практична значимість результатів дослідження. Практичну цінність роботи складають конкретні пропозиції, спрямовані на створення умов, які сприяють підвищенню ефективності відтворення основних фондів підприємств громадського харчування:

- комплексна методика дослідження ефективності відтворення основних фондів підприємств громадського харчування з використанням різноманітних оцінок їх вартості, яка враховує вплив інфляції;

- методика оцінки ефективності інвестування в основні фонди підприємств громадського харчування, використання якої сприятиме до стабілізації положення підприємства на споживчому ринку шляхом формування інвестиційної політики;

- модель взаємозв'язку та взаємообумовленості всіх чинників виробництва та їх впливу на рентабельність основних фондів, запровадження якої до практичної діяльності підприємств громадського харчування приведе до підвищення їх ефективності цілому, шляхом своєчасного врахування та запобігання негативного впливу зміни деяких елементів системи.

1.9 Апробація і практична реалізація результатів дослідження. Апробація основних положень дослідження проведена експериментально шляхом впровадження в практичну діяльність підприємств громадського харчування м. Харкова (довідка N 11-2335 від "17" грудня 1996 р.), окремо кафе "Українські вареники" (довідка від "14" лютого 1997 р.), а також впроваджено в практику учбового процесу (про-

токол засідання кафедри економіки підприємств харчування та торгівлі N 6 від 29.11.1996 р.).

Основні положення і висновки, що містить дисертація, були представлені на обговорення і одержали схвалення на наукових конференціях Харківської державної академії технології та організації харчування в 1992-1997 рр., а також на міжнародній науковій конференції Херсонського міжрегіонального інституту бізнесу в 1996 році.

1.10 Публікації. За темою дисертації опубліковано сім наукових статей загальним обсягом 1.23 умовно-друкарських аркушів. Результати, що відображені в працях, повністю належать автору.

1.11 Обсяг і структура роботи. Дисертація складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку літератури. Текстова частина роботи викладена на 142 машинописних сторінках, надрукованих через два інтервали. Дисертація містить 35 таблиць, 10 малюнків і 4 додатків, перелік посилань із 144 найменувань.

2 ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обгрунтована актуальність теми дослідження, визначені мета і завдання, висвітлена наукова новизна і практичне значення роботи.

Перший розділ - "Теоретичні аспекти відтворення основних фондів підприємств громадського харчування в умовах формування ринкової економіки" розкриває економічну сутність основних фондів підприємств громадського харчування, викриває різницю між категоріями "основні фонди" і "капітал", проблеми відтворення основних фондів і його ефективності, визначає основні фінансові джерела відтворення засобів праці на сучасному етапі розвитку та на перспективу.

У другому розділі - "Дослідження ефективності відтворення основних фондів підприємств громадського харчування та джерел його фінансування" проведено аналіз процесу відтворення на підприємствах громадського харчування, розроблено рекомендації щодо використання системного підходу до дослідження проблеми ефективності відтворення основних фондів на основі застосування різних видів оцінки їх вартості. Розроблено комплексну систему показників, яка характеризує ефективність використання та відтворення основних фондів підприємств гро-

мадського харчування у взаємному зв'язку з іншими чинниками виробництва на мікрорівні.

Третій розділ - "Розробка ефективної інвестиційної політики підприємства громадського харчування" містить результати дослідження щодо основних методів оцінки ефективності інвестування.

Визначено етапи здійснення інвестиційних проектів та розроблено методику визначення їх ефективності, що відповідає вимогам сучасного етапу господарювання та враховує особливості підприємств громадського харчування.

У висновках узагальнено результати дисертаційного дослідження, сформульовано основні пропозиції.

3. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1 Розкрито нові підходи до економічної сутності основних фондів підприємств громадського харчування. Пропонується розглядати основні фонди підприємств громадського харчування у взаємозв'язку різних позицій: крізь призму витрат на їх виробництво, з урахуванням їх суспільної корисності та обмеженості як і будь-якого економічного ресурсу. На основі цих позицій і з врахуванням галузевих особливостей основні фонди підприємств громадського харчування визначено як сукупність матеріально-речових цінностей, що непрямим шляхом задовольняють потреби, приймаючи участь в течії багатьох циклів виробництва, реалізації кулінарної продукції, а також організації її вживання, зберігаючи при цьому свою натуральну форму і частинами переносячи свою вартість на готову продукцію. Їх вартість надходить в обіг в кожний даний момент частинами у вигляді амортизаційних відрахувань і повертається в реалізованих продуктах та послугах даного циклу виробництва.

Необхідно чітко розмежовувати такі поняття, як "основний капітал" і "основні фонди". До основного капіталу треба відносити поряд з грошовими коштами, що вкладені в матеріально-речові цінності, також кошти, що вкладені в нематеріальні цінності, які непрямим шляхом задовольняють потреби, приймаючи участь в течії кількох циклів виробництва, при цьому зберігаючи свою натуральну форму і частинами переносять свою вартість на готову продукцію.

3.2 Вироблено пропозиції щодо розширення класифікації основних фондів. З урахуванням особливостей сучасного періоду гос-

подарювання рекомендовано доповнити діючу класифікацію основних фондів підприємств громадського харчування слідуючими напрямками:

- за формами власності, у зв'язку з наявністю кількох видів власності в ринковій економіці;
- за належністю до підприємства, у зв'язку з відображенням у балансі власних та орендованих засобів праці.

3.3 Визначено економічний зміст процесу відтворення основних фондів підприємств громадського харчування та його ефективності. Відтворення основних фондів підприємств громадського харчування обумовлено тим, що в процесі функціонування засоби праці зазнають як фізичного так і морального зносу і, втрапивши свої первісні характеристики, стають гальмом розвитку ефективності господарчих процесів. В сучасних умовах фізичний знос втрачає своє значення в якості визначальної умови ліквідування і заміни машин і устаткування. Головною ж причиною, що обумовлює необхідність заміни основних фондів становить моральний знос.

Економічним змістом процесу відтворення основних фондів підприємств громадського харчування є:

- по-перше, відтворення умов та чинників виробництва в ході його фаз, що чергуються з фазами обігу та організації споживання продукції, яке здійснюється більш швидкими темпами і з меншими витратами в порівнянні з підприємствами інших галузей;

- по-друге, те, що основні фонди в процесі виробництва та обігу забезпечують постійне покращення умов праці та комплексне використання всіх видів ресурсів, а в кінцевому результаті - зріст продуктивності праці і внаслідок - зростання рентабельності підприємства.

Економічна ефективність характеризує зв'язок між кількістю одиниць рідкісних ресурсів, що застосовуються в процесі виробництва і кількістю отриманого в кінцевому результаті продукту, що споживається. З цієї позиції економічний зміст ефективності відтворення основних фондів підприємств громадського харчування характеризується тим, що засоби праці в ході обслуговування процесів виробництва й обігу забезпечують постійне поширення його об'єму, покращення якості продукції та умов праці, а також ефективне використання всіх інших ресурсів.

3.4 Визначено різницю між категоріями "капіталовкладення" та "інвестиції" і вироблено пропозиції щодо напрямків класифікації інвестицій. В умовах ринкової економіки фінансовою основою відтворення основних фондів стають

інвестиції. Слід чітко розмежовувати такі поняття, як інвестиції та капіталовкладення. Вони мають багато спільних рис:

- по-перше, обоє відображають процес вкладення вільних грошових коштів;
- по-друге, науково-технічний прогрес є основним стимулом і для капіталовкладень, і для інвестицій;
- по-третє, ціль інвестицій і капіталовкладень єдина - підвищення рентабельності суб'єкта господарювання або підтримання її на належному рівні.

Але якщо об'єктом капіталовкладення є основні фонди і матеріально-технічна база, то інвестиції можуть бути вкладені в різні види капіталу.

Для більш глибокого і якісного дослідження інвестицій слід розглядати їх у взаємозв'язку таких напрямків класифікації:

- за категоріями - матеріальні та нематеріальні;
- у залежності від продажної ціни додаткової продукції - малі і великі;
- у залежності від часу вкладення і випуску продукції;
- у залежності від цілей та мотивів вкладень.

Інвестування може здійснюватися як з використанням грошових коштів, так і без нього. Виходячи з цього доцільно виділяти три види інвестування: пряме, проміжне, непряме.

3.5 Розроблено методичні рекомендації по застосуванню різних видів оцінки основних фондів. Внаслідок інфляційних процесів, кон'юнктури ринку, що склалась, методів обліку, які використовуються, та інших факторів підсумок балансу не відображає тієї суми коштів, які реально має підприємство.

В дисертаційній роботі вироблено певні підходи до аналізу динаміки розвитку та ефективності використання і відтворення основних фондів підприємств громадського харчування:

- якщо ціллю досліджень є виявлення можливих резервів ефективності використання основних фондів і рівня їх відтворення у даний час, то слід використовувати фактичні оцінки;
- якщо ж ціллю є пошук резервів зростання ефективності використання основних фондів та інтенсифікація їх відтворення, то доцільно використовувати співпорівняні оцінки;
- якщо ціллю досліджень є розробка інвестиційної програми або аналіз інвестиційної привабливості об'єкту, то виникає необхідність у ринкової оцінці.

Для визначення вартості основних фондів у співпорівняному вигляді запропоновано слідуочу формулу:

$$B_c = \frac{B_{\phi}}{i_n \times i_{n-1} \times \dots \times i_o} \quad (3.1)$$

де B_c - вартість основних фондів у співпорівняному вигляді, тобто в цінах базового періоду, гр. од;

B_{ϕ} - фактична (балансова) вартість основних фондів в періоді, що досліджується, гр. од;

i_n - індекс вартості основних фондів періоду, що досліджується по відношенню до попереднього;

i_o - індекс вартості основних фондів періоду, що слідує за базовим.

Для визначення ринкової вартості основних фондів підприємств громадського харчування рекомендовано використовувати наступну залежність:

$$B_p = NB \times V \times K_1 \times K_2 + B_{pa} \quad (3.2)$$

де B_p - ринкова вартість основних фондів підприємств, гр.од.;

NB - питомі капіталовкладення при новому будівництві, гр.од./м³;

V - об'єм будівлі, м³;

K_1 - коефіцієнт, що враховує рівень зносу основних фондів;

K_2 - поправочний коефіцієнт, що враховує місце розташування підприємства. В найбільш вигідному розташуванні: у центрі міста чи району, на перехресті великих магістралей, біля станцій метрополітену, густонаселених районах тощо, поправочний коефіцієнт дорівнює 1. При менш вигідному розташуванні підприємства цей коефіцієнт може приймати значення від 0.95 і нижче;

B_{pa} ринкова вартість активної частини основних фондів, що визначається на основі вартості аналогічних машин і устаткування на ринку засобів праці, гр.од.

3.6 Досліджено стан та динаміку розвитку основних фондів і визначено рівень їх використання в підприємствах громадського харчування. За період дослідження (1991-1994 роки) виявлено відсутність відтворення основних фондів у всіх підприємствах за винятком малих суб'єктів господарювання нових форм власності. Так,

реальний об'єм основних фондів по сукупності підприємств громадського харчування, що досліджувалась знизився з 11.58 млн.крб. (1991 рік) до 9.27 млн.крб. (1994 рік), тобто на 19.95 %; а по малим підприємствам зріс у середньому на 7 %.

Особливістю сучасного етапу господарювання є зниження фізичного обсягу товарообігу більш високими темпами ніж зниження основних фондів, що цілком закономірно:

- основні фонди є постійним чинником виробництва, об'ємом якого неможливо швидко варіювати;
- незважаючи на складні умови господарчої діяльності підприємства намагаються зберегти виробничі потужності, що мають.

Якщо в деяких підприємствах відбувається оновлення основних фондів, то цілком за рахунок активної їх частини. В співпорівняному вигляді просліджується тенденція до збільшення їх долі в загальній сумі основних фондів з 26.63 % (1991 рік) до 32.90 % (1994 рік). Крім того здійснюється трансформація видової структури активної частини основних фондів в основному за рахунок відносного збільшення більш мобільного і менш коштовного устаткування, а також за рахунок засобів обчислювальної техніки.

Для підприємств, що досліджувалися характерна низька частка власних основних фондів в загальному їх обсязі (в середньому 15,97 %), проте до кінця періоду просліджується тенденція в бік її збільшення.

У співпорівняльному вигляді просліджується негативна динаміка фондівіддачі основних фондів в цілому по сукупності підприємств (з 7.28 до 3.28). Проте її розмір вище в малих господарчих суб'єктах нових форм власності (відповідно 22.75 і 8.77), що характеризує їх краще пристосування до ринкових умов.

Незважаючи на збільшення озброєності праці (з 4.81 тис.крб. до 6.82 тис.крб.) її продуктивність значно знижується як в цілому за період (з 35.46 тис.крб. до 22.36 тис.крб.), так і по роках. Також просліджується значне зниження рентабельності основних фондів як по балансовому (з 40.46 % до 10.71 %), так і по чистому (відповідно з 28.61 % до 5.15 %) прибутку. Наслідком такого використання виробничих ресурсів стає зниження не тільки ефективності використання основних фондів, а й ефективності господарчої діяльності.

3.7 Визначено необхідність проведення ефективної амортизаційної політики. Внаслідок великого рівня зносу основних фондів підприємств харчування (в деяких $K_{зн} = 0,9$) перед підприємством стає проблема фінансування відтворення засобів праці. Вивчення ста-

ну і динаміки амортизаційних відрахувань і чистого прибутку показало зростання їх ролі як єдиних джерел фінансування.

Особливістю сучасного періоду господарювання є відсутність амортизаційного фонду у багатьох підприємствах громадського харчування, а також його використання не за призначенням. Це характеризує незначне реальне забезпечення фінансової основи відтворення основних фондів за рахунок даного джерела. В умовах діючої амортизаційної та податкової політики держави амортизаційний фонд, при його раціональному плануванні, може стати основним власним джерелом відтворення основних фондів в підприємствах громадського харчування.

Крім того, в сучасних умовах економічної кризи та наявності інфляційних процесів виникає необхідність у використанні не тільки рівномірного, але й прискорених методів нарахування амортизації.

3.8 Запропоновано комплексну систему показників, які характеризують ефективність використання та відтворення основних фондів підприємств громадського харчування. В дисертації запропонована модель взаємозв'язку та взаємовпливу всіх чинників виробництва на рівні підприємства громадського харчування

$$РБ = (Д - В - З - А) \times \Phi, \quad (3.3)$$

де РБ - рентабельність основних фондів по балансовому прибутку;

Д - доходність товарообігу по валовому доходу;

В - витратоємкість товарообігу за витратами без амортизації та заробітної платні;

З - зарплатоємкість товарообігу від заробітної платні;

А - амортизаціоємкість товарообігу;

Φ - фондовіддача основних фондів.

Застосування цієї методики в підприємстві харчування кафе "Українські вареники" свідчить, що за період дослідження (1994-1995 роки) при загальному зниженні рентабельності основних фондів (-0,09) позитивний вплив на її динаміку справили зріст фондовіддачі (0,11), зниження витратоємкості товарообігу (0,11), а негативний вплив - зріст амортизаціоємкості (-0,3) і зріст зарплатоємкості (-0,01) (таблиця 3.1).

3.9 Розроблено пропозиції щодо оцінки ефективності інвестування на підприємствах громадського харчування. Виходячи з різноманітності оцінок ефективності інвестицій, в дисертації зап-

ропоновано - всі методи розподілити на дві великі групи. До першої групи віднесено методи, що основані на облікових оцінках:

- метод визначення строку окупності;
- метод розрахунку коефіцієнта ефективності інвестицій;
- метод розрахунку простої норми прибутку.

Таблиця 3.1-Вплив ефективності використання чинників виробництва на рентабельність основних фондів кафе "Українські вареники"

Показники	1994рік	1995рік	Кількісний вплив на рентабельність ОФ
Рентабельність основних фондів по балансовому прибутку	1.64	1.55	-0.09
Доходність товарообігу по валовому доходу	0.2976	0.2976	
Фондовіддача основних фондів	33.44	35.85	0.11
Витратоємкість товарообігу за витратами без амортизації та заробітної плати	0.1645	0.1613	0.11
Зарплатоємкість товарообігу	0.0829	0.0830	-0.01
Амортизацієюмкість товарообігу	0.0013	0.010	-0.30

До другої групи віднесено методи, що основані на дисконтованих оцінках:

- метод розрахунку чистого приведенного ефекту;
- метод розрахунку індекса рентабельності інвестицій;
- метод розрахунку норми рентабельності інвестицій.

Запропоновано систему оцінки ефективності інвестиційного проекту підприємства громадського харчування. Ця система відповідає вимогам сучасних умов - враховує наявність інфляційних процесів, містить як абсолютні, так і відносні показники, а крім того враховує галузеві особливості - перевага малих і середніх підприємств, невелика вартість проектів, відсутність розгалуженої фінансової служби тощо. Дана система складається з наступних показників в їх взаємозв'язку (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2 - Система показників оцінки ефективності інвестицій в основні фонди підприємств громадського харчування

Показники	Формула для розрахунку	Значення		
		При якому проекті є прибутковим	При якому проекті є збитковим	При якому проекті не є ні прибутковим ні збитковим
1. Чистий приведений ефект	$NPV = P \times (1 + R)^n - IC$	> 0	< 0	= 0
2. Індекс рентабельності інвестицій	$PI = \frac{P \times (1 + R)^n}{IC}$	> 1	< 1	= 1
3. Строк окупності	$PP = \frac{IC}{P}$			

NPV - чистий приведений ефект;

P - щорічний розмір чистого прибутку від проекту;

R - коефіцієнт дисконтування;

N - строк дії проекту;

IC - вартість проекту;

PI - індекс рентабельності інвестицій;

PP - строк окупності проекту.

3.10 Висновки. Використання розробок і пропозицій, які викладено у дисертації та апробовано в практичній діяльності підприємств громадського харчування, окремо кафе "Українські вареники" свідчать, що рекомендації дають можливість:

1. Запропонувати науково-обгрунтовану комплексну систему показників, що характеризує ефективність використання та відтворення основних фондів у взаємному зв'язку з іншими чинниками господарчої діяльності.

2. Проаналізувати діючу амортизаційну політику підприємств громадського харчування і розробити рекомендації щодо її удосконалення.

3. Запропонувати методику визначення ефективності відтворення основних фондів на основі застосування різних видів оцінки їх вартості: фактичної, співпорівняної, ринкової.

4. Проаналізувати джерела фінансування основних фондів в сучасних умовах і розробити рекомендації щодо їх оптимізації.

5. Запропонувати методіку оцінки ефективності інвестування в основні фонди на рівні підприємства.

4 ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ОПУБЛІКОВАНИХ РОБІТ

1. Об эффективности использования основных фондов // Программные технологии и формирование рыночных отношений в общественном питании: Сб. науч. тр.- Харьков: ХИОП, 1992г.-0.1п.л.

2. Эффективность использования различных методов амортизации основных фондов предприятий общественного питания // Проблемы общественного питания на пути к рынку: Сб.науч.тр.- Харьков: ХИОП, 1993г.- 0.2 п.л.

3. Эффективность инвестирования основных фондов предприятий общественного питания // Проблемы общественного питания на пути к рынку: Сб.научн.тр.- Харьков: ХИОП, 1993г.- 0.2 п.л.

4. Эффективность инвестиционного процесса // Перспективы развития массового питания и торговли в условиях перехода к рыночной экономике: Тезисы докладов международной конференции - Харьков: ХИОП, 1994г.- 0.1 п.л.

5. К вопросу об инвестициях и капиталовложениях // Информационный листок - Харьков: ХАРПИНТЭИ, 199 46 0г.- 0.23 п.л.

6. К вопросу о классификации основных фондов предприятий общественного питания // Перспективы развития массового питания и торговли в условиях перехода к рыночной экономике: Сб.науч.тр.- Харьков: ХГАТОП, 1996г.- 0.2 п.л.

7. Основные тенденции развития основных фондов предприятий питания г.Харькова // Экономика переходного периода: проблемы и решения: Тезисы научно-практической конференции профессорско-преподавательского состава Херсонского Межрегионального института бизнеса, Херсон, 1996г.- 0.2 п.л.

АННОТАЦИЯ

Черная М.В. Эффективность использования основных фондов предприятий общественного питания.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.07.05 - Экономика торговли и услуг. Харьковская государственная академия технологии и организации питания, Харьков 1997.

Защищается рукопись кандидатской диссертации, которая содержит исследования воспроизводства основных фондов предприятий общественного питания в целях повышения его эффективности.

Разработаны методические подходы определения эффективности воспроизводства основных фондов с помощью комплексной системы показателей на основе использования различных оценок стоимости средств труда, оценки эффективности инвестирования в основные фонды предприятий общественного питания в целях определения оптимальной инвестиционной политики на микроуровне.

Ключові слова: основні фонди, основний капітал, ефективність, відтворення, інвестиції, прогноз, інфляція.

SUMMARY

Chornaya M.V. Efficiency of Using of Public Catering Enterprises Major Funds.

Dissertation on competition for scientific degree of candidate of economic science, speciality 08.07.05: Trade and service economics, The Kharkiv State Academy of Food Sciences and Management, Kharkiv, 1997.

The Manuscript of candidate dissertation, containing researches of public catering enterprises major funds is defended. Methodical approaches to determining efficiency of major funds reproduction with the help of complex system of indices on the basis of using of different estimation of labor means cost and estimation of investment efficiency into public catering enterprises major funds with the purpose of determining optimum investment policy on microlevel have been worked out.

1. Проаналізувати діяльність підприємства за період з 1.01.97 по 31.12.97 з метою виявлення причин зростання витрат на рекламу та розробити заходи з її оптимізації.

2. Проаналізувати діяльність підприємства за період з 1.01.97 по 31.12.97 з метою виявлення причин зростання витрат на рекламу та розробити заходи з її оптимізації.

3. Проаналізувати діяльність підприємства за період з 1.01.97 по 31.12.97 з метою виявлення причин зростання витрат на рекламу та розробити заходи з її оптимізації.

4. Проаналізувати діяльність підприємства за період з 1.01.97 по 31.12.97 з метою виявлення причин зростання витрат на рекламу та розробити заходи з її оптимізації.

5. Проаналізувати діяльність підприємства за період з 1.01.97 по 31.12.97 з метою виявлення причин зростання витрат на рекламу та розробити заходи з її оптимізації.

6. Проаналізувати діяльність підприємства за період з 1.01.97 по 31.12.97 з метою виявлення причин зростання витрат на рекламу та розробити заходи з її оптимізації.

7. Проаналізувати діяльність підприємства за період з 1.01.97 по 31.12.97 з метою виявлення причин зростання витрат на рекламу та розробити заходи з її оптимізації.

8. Проаналізувати діяльність підприємства за період з 1.01.97 по 31.12.97 з метою виявлення причин зростання витрат на рекламу та розробити заходи з її оптимізації.

9. Проаналізувати діяльність підприємства за період з 1.01.97 по 31.12.97 з метою виявлення причин зростання витрат на рекламу та розробити заходи з її оптимізації.

10. Проаналізувати діяльність підприємства за період з 1.01.97 по 31.12.97 з метою виявлення причин зростання витрат на рекламу та розробити заходи з її оптимізації.

Підп. до друку 20.03.97. Формат 60x84 I/16. ПапІр газет.
 Друк. офс. Обл.-вид.арк. I,0. Ум.друк.арк. I,3. Ум.фарб.
 Видб. I,3. Тираж 100 прим. Зам. 605

ДУД Харківська Державна Академія технології та організації харчування
 Харків-51, вул. Клоцьківська, 333.

435332

AB 37.336